

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ડી આર ચાદવ અને એ. એન. આર.

વિરુદ્ધ

આર. કે. સિંઘ અને એન્ડ.

૧૮ જુલાઈ, ૨૦૦૩

[વી. એન. ખરે સીજે અને એસ. બી. સિંઘા, જસ્ટિસ]

ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦-કલમ ૩૦૮ પરંતુક-તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા સેવા નિયમો-લાગુ- ઠરાવ્યું:જ્યાં સુધી સેવાની શરતને સંચાલિત કરતા કાયદા અથવા વૈધાનિક નિયમો ઘડવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેના હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો અસ્થાયી સમયગાળા માટે લાગુ પડે છે-એકવાર વિશેષ નિયમો ઘડવામાં આવે તો તે સામાન્ય નિયમો પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે.

સેવા કાયદો-ઉત્તર પ્રદેશ સરકારી સેવકોની વરિષ્ઠતા નિયમો, ૧૯૯૧-યુ. પી. વિકાસ સત્તામંડળો કેન્દ્રીયકૃત સેવા નિયમો, ૧૯૮૫- ગું કુક્કસશન-કેન્દ્રીય સેવાઓમાં વિવિધ સત્તામંડળોમાંથી કર્મચારીઓ નો સમાવેશ-સહાયક કાર્યકારી ઈજનેરના અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવા હોદ્દા સામે એડહોક ધોરણે બઢતી પામેલા અપીલકર્તા-પ્રતિવાદીને સંદર્ભના આધારે અસ્થાયી ધોરણે સહાયક ઈજનેરના હોદ્દા પર બઢતી-સહાયક ઈજનેરના હોદ્દા પર કેન્દ્રીય સેવાઓમાં અપીલકર્તાઓ અને પ્રતિવાદીઓનો સમાવેશ-આંતર સે વરિષ્ઠતા વિવાદ-વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણ માટે એક નિયમ સામાન્ય નિયમ-૧૯૯૧ નિયમો છે અને અન્ય ખાસ નિયમ-૧૯૮૫ નિયમો કાર્યરત છે. ક્ષેત્રમાં-સામાન્ય નિયમ-૧૯૯૧ નિયમો લાગુ કરતી ઉચ્ચ અદાલત-અપીલ પર ઠરાવ્યું:અપીલકર્તાઓને અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવી જગ્યાઓ પર કામચલાઉ બઢતી આપવામાં આવી હોવાથી, તે વરિષ્ઠતાનો કોઈ અધિકાર પ્રદાન કરશે નહીં-એકવાર અપીલકર્તાઓને સમાન સ્થિત કર્મચારીઓ સાથે સમાવી લેવામાં આવ્યા પછી, તેમની આંતર-વરિષ્ઠતા વૈધાનિક નિયમો-૧૯૮૫ નિયમો દ્વારા સંચાલિત કરવામાં આવશે, જે હેઠળ વરિષ્ઠતા 'સમાન જગ્યાઓ પર' કર્મચારીઓ દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવતી સતત સેવાના માપદંડ પર નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે, આ જગ્યાઓ કાયદેસર રીતે કેડર પર બનાવવામાં આવશે અથવા ઉઠાવવામાં આવશે, જેમાં વિકાસ સત્તામંડળ, નગર મહાપલિકા, નગરપાલિકા અથવા સમાન જગ્યાઓ પર

ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટમાં પ્રદાન કરવામાં આવેલી સેવાઓનો સમાવેશ થાય છે— સહાયક કાર્યકારી ઇજનેરનું પદ કેડર પદ ન હોય, અપીલકર્તાઓ કેડર પદ માટે સમાન પદ પર કામ ન કરતા હોય. ૧૯૮૫ ના નિયમોના નિયમ ૭ નો હેતુ—તેથી ઉચ્ચ ન્યાયાલયના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવ્યું—ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦, કલમ ૩૦૯ પરંતુક.

યુ. પી. શહેરી આયોજન અને વિકાસ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની દ્રષ્ટિએ વિકાસ સત્તામંડળની રચના કરવામાં આવી હતી, જેના પર નગર મહાપલિકા અથવા મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન જેવી અન્ય સ્થાનિક સંસ્થાઓની વિકાસ પાંખમાં રહેલી તમામ જગ્યાઓ સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ વિકાસ સત્તામંડળે સહાયક ઇજનેર (સી) ની જગ્યા માટે અરજીઓ મંગાવી હતી.અરજદારોએ પણ આ માટે અરજી કરી હતી.અપીલકર્તા નંબર ૧ ની નિમણૂક ૦૯/૧૧/૧૯૭૮ પર અને અપીલકર્તા નંબર ૨ ની નિમણૂક ૧૨/૦૭/૧૯૭૯ પર કરવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની નિમણૂક ૧૨/૧૦/૧૯૭૬ પર કરવામાં આવી હતી.૧૯૮૪માં, રાજ્ય સરકારે વિકાસ સત્તામંડળોની રચના કરી હતી અને વિવિધ સત્તામંડળના કર્મચારીઓને કેન્દ્રીય સેવાઓમાં સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા.પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને ૦૩/૦૫/૧૯૮૬ પર સંદર્ભના આધારે સહાયક ઇજનેરના પદ પર કામચલાઉ બઢતી આપવામાં આવી હતી, જ્યારે અપીલકર્તાઓને કામચલાઉ ધોરણે સહાયક કાર્યકારી ઇજનેરના અસ્તિત્વમાં ન

હોય તેવા પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી.અપીલકર્તાઓ અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને આખરે ૧૪/૦૫/૧૯૮૭ પર સહાયક ઈજનેરોના પદ પર કેન્દ્રીકૃત સેવામાં સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ રાજ્ય સરકારે વરિષ્ઠતાની યાદી બહાર પાડી હતી.અપીલકર્તાઓ અને પ્રતિવાદી વચ્ચે આંતર વરિષ્ઠતાનો વિવાદ ઊભો થયો હતો.તે સમયે વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણ માટે બે નિયમો કાર્યરત હતા, ઉત્તર પ્રદેશ સરકારી કર્મચારી વરિષ્ઠતા નિયમો, ૧૯૯૧-સામાન્ય નિયમ અને યુ. પી. વિકાસ સત્તામંડળ કેન્દ્રીયકૃત સેવા નિયમો, ૧૯૮૫-વિશેષ નિયમો.ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે આંતર વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણના હેતુ માટે ૧૯૯૧ના નિયમો લાગુ થશે.તેથી વર્તમાન અપીલ.

અપીલકર્તાઓએ દલીલ કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલતે ૧૯૯૧ ના નિયમો લાગુ કરવામાં ભૂલ કરી હતી કારણ કે તે બંધારણની કલમ ૩૦૯ ની જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેતી નથી કે જ્યાં સુધી રાજ્ય અથવા સંબંધિત વૈધાનિક સત્તાવાળાઓ વૈધાનિક કાયદા દ્વારા અથવા તે હેઠળ સેવાની શરતો નિર્ધારિત કરતી કોઈ જોગવાઈઓ ન કરે ત્યાં સુધી રાજ્યપાલ નિયમ બનાવી શકે છે; કે એકવાર કાયદો અસ્તિત્વમાં આવ્યો અને ક્ષેત્રને સંચાલિત કરતા નિયમો ઘડવામાં આવ્યા પછી, કલમ ૩૦૯ ની જોગવાઈના સંદર્ભમાં રાજ્યપાલ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા સામાન્ય નિયમોએ વિશેષ નિયમોને માર્ગ આપવો જોઈએ; અને અપીલકર્તાઓને

કેન્દ્રીકૃત સેવાઓમાં સમાવી લેવામાં આવ્યા હોવાથી, તેમની વરિષ્ઠતા શરતોમાં નક્કી કરવામાં આવશે. ૧૯૮૫ના નિયમોના નિયમ ૭.

પ્રતિવાદીઓએ દલીલ કરી હતી કે વિશેષ નિયમો લાગુ થશે એમ ધારીને, તે વધુ સુસંગતતા ધરાવતું નથી કારણ કે વરિષ્ઠતા ૧૯૮૫ના નિયમોના નિયમ ૭ના પેટા-નિયમ (૧) ની દ્રષ્ટિએ વિકાસ સત્તામંડળ, નગર પાલિકા, નગર પાલિકા અથવા ઈમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટમાં સમાન હોદ્દાઓ પર પ્રદાન કરવામાં આવતી સેવા સહિત સેવાની સતત લંબાઈના માપદંડ પર નક્કી કરવાની હોય છે, અને સેવાની સતત લંબાઈ નક્કી કરવાની રીત ઉપરોક્ત પેટા-નિયમમાં પૂરી પાડવામાં આવી નથી, તેથી ઉપરોક્ત હેતુ માટે સામાન્ય નિયમનો આશરો લેવો આવશ્યક છે.

અરજીઓ ફગાવી દેતા કોર્ટે

ઠરાવ્યું:૧. ભારતના બંધારણની કલમ ૩૦૮ની જોગવાઈ હેઠળ, જ્યાં સુધી સેવાની શરતોને સંચાલિત કરતા અન્ય કોઈ ગૌણ કાયદાના કાયદા અથવા વૈધાનિક નિયમો ઘડવામાં ન આવે અથવા બનાવવામાં ન આવે અથવા અન્યથા આ ક્ષેત્રમાં કાર્યરત ન હોય ત્યાં સુધી તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો લાગુ થશે તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કલમ ૩૦૮ ની જોગવાઈ હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો અસ્થાયી સમયગાળા માટે છે અને

તે એકવાર ઘડવામાં આવેલા વિશેષ નિયમોને માર્ગ આપશે.જો કે, જો કોઈ કાયદો અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો આ ક્ષેત્રમાં પહેલેથી જ કાર્યરત હતા/હતા, તો કલમ ૩૦૯ ની જોગવાઈ હેઠળ બનાવેલા સામાન્ય નિયમો તે હેઠળ બનાવવામાં આવેલી સેવાઓ પર લાગુ થશે નહીં.[૫૯૪-ઈ-એફ]

૨.૧.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, સહાયક કાર્યકારી ઈજનેરની અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવી જગ્યાઓ પર અપીલકર્તાઓને આપવામાં આવેલ કામચલાઉ અથવા કામચલાઉ બઢતી તેમને પરિષ્ક્રિતાનો કોઈ અધિકાર પ્રદાન કરશે નહીં.આમ, પરિષ્ક્રિતાના નિર્ધારણના હેતુ માટેના તમામ હેતુ અને હેતુ માટે, અપીલકર્તાઓને બિલકુલ બઢતી આપવામાં આવી ન હતી.એકવાર તેઓ પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને સમાન રીતે સ્થિત અન્ય કર્મચારીઓ સાથે સમાવિષ્ટ થઈ ગયા પછી, તેમની આંતર પરિષ્ક્રિતા ક્ષેત્રમાં કાર્યરત વૈધાનિક નિયમો દ્વારા સંચાલિત થશે.યુ. પી. ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટીઝ સેન્ટ્રલાઈઝ્ડ સર્વિસ રૂલ્સ, ૧૯૮૫ ના નિયમ ૭ ની દ્રષ્ટિએ પરિષ્ક્રિતાના નિર્ધારણના હેતુ માટે, સંબંધિત કર્મચારીઓ દ્વારા 'સમાન હોદ્દાઓ પર' સતત સેવા આપવામાં આવે છે, જેનો અર્થ એ થશે કે જે હોદ્દાઓ ઉપલબ્ધ હતા તે કાયદેસર રીતે બનાવવામાં આવ્યા હતા અથવા કેડર પર જન્મ્યા હતા તે સુસંગત છે.અપીલકર્તાઓ અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ નો કેસ વિશેષ નિયમો દ્વારા સંચાલિત થઈ શકે છે, તેમ છતાં નિયમ ૭ ની દ્રષ્ટિએ, પરિષ્ક્રિતા વિકાસ સત્તામંડળ, નગર મહાપલિકા, નગરપાલિકા અથવા સમાન હોદ્દાઓ પર

સુધારણા ટ્રસ્ટમાં પ્રદાન કરવામાં આવેલી સેવા સહિત સેવાની સતત લંબાઈના માપદંડ પર નક્કી કરવી પડશે. અપીલકર્તાઓને સહાયક કાર્યકારી ઇજનેરની જગ્યાઓ પર સંપૂર્ણ રીતે કામચલાઉ ધોરણે બઢતી આપવામાં આવી હતી, તેમની મૂળ સત્તામાં પણ ઉપરોક્ત જગ્યાઓ સમાન પ્રકારની ન હતી, તે આંતર-વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાના હેતુ માટે સુસંગત નહીં હોય. જો સમાન અને સમાન હોદ્દાઓ પર સતત સેવાનો નિયમ અપનાવવો હોય, તો પ્રારંભિક નિમણૂકની તારીખ તેના માટે સુસંગત માપદંડ હશે. વધુમાં આસિસ્ટન્ટ એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરનું પદ કેડરનું પદ ન હોવાથી, અપીલકર્તાઓ ૧૯૮૫ના નિયમોના નિયમ ૭ના હેતુ માટે સમાન પદ પર કામ કરતા હોવાનું ન કહી શકાય. તેથી, હાઈકોર્ટના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવે છે. [૫૯૫-ઈ-એચ; ૫૯૬-સી, ઈ]

એમ. રામચંદ્રન વિરુદ્ધ ગોવિંદ વલ્લભ અને અન્યો, [૧૯૯૯] ૮ એસસીસી ૫૯૨; કે. અંજેયા અને અન્યો વિરુદ્ધ કે. ચંદ્રેહા અને અન્યો, [૧૯૯૮] ૩ એસસીસી ૨૧૮; વિનોદ કુમાર શર્મા વિરુદ્ધ યુ. પી. અને અબ્ર રાજ્ય, [૨૦૦૧] ૪ એસસીસી ૬૭૫; એસ. એન. ઢીંગરા અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સરકાર અને અન્યો, [૨૦૦૧] ૩ એસસીસી ૧૨૫; કૌશલ કિશોર સિંહ વિરુદ્ધ શિક્ષણના નાયબ નિયામક અને અન્યો, [૨૦૦૨] એઆઈઆર એસસીડબલ્યુ ૧૯; મોહમ્મદ ઇઝરાઈલ અને અન્યો વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ

રાજ્ય અને અન્યો, [૨૦૦૨] એઆઈઆર એસસીડબલ્યુ ૬૮ અને અન્ય
ચંદ્ર પ્રદેશ તિવારી અને અન્યો વિરુદ્ધ શકુંતલા શુક્લા અને અન્યો,
[૨૦૦૨] ૬ એસ. સી. સી. ૧૨૭ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

દિવાની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર:સિવિલ અપીલ નંબર ૫૦૦૫-
૫૦૦૬/૨૦૦૩.

અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના WP નંબર ૧૭૮૦/૨૦૦૦ અને ૧૮૫/૨૦૦૧ માં
૨૩/૦૫/૨૦૦૨ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

રાકેશ દ્વિવેદી, મિસ નિરંજના સિંહ, અપીલકર્તાઓ માટે.

પ્રતિવાદીઓ માટે એચ. એન. સાલ્વે, સુનીલ કુમાર જૈન, મનીષ કુમાર, કે.
એમ. ગુપ્તા, રવિ પ્રકાશ મહેતા અને મિસ ટીસિ આર મેહરોત્રા.

કોર્ટનો ચુકાદો અપાયો હતો:

એસ. બી. સિન્હા, જસ્ટિસ.પરવાનગી છે.

અપીલકર્તાઓ અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ વચ્ચેની આંતર-વરિષ્ઠતાનો વિવાદ આ અપીલમાં પ્રશ્નાર્થમાં છે, જે અલ્હાબાદ, લખનૌ બેન્ચ ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા રિટ પિટિશન નંબર ૧૭૮૦ (એસ/બી)/૨૦૦૦ અને રિટ પિટિશન નંબર ૧૯૫ (એસ/બી)/૨૦૦૧ માં પસાર કરાયેલા ૨૩/૦૫/૨૦૦૨ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે.

વાસ્તવિક પરિમાણ:

યુ. પી. રાજ્યની વિધાનસભાએ યુ. પી. શહેરી આયોજન અને વિકાસ કાયદો, ૧૯૭૩ (ત્યારબાદ '૧૯૭૩ કાયદો' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ઘડ્યો હતો. આ કાયદો યોજના અનુસાર ઉત્તર પ્રદેશના અમુક વિસ્તારોના વિકાસ અને તેની સાથે જોડાયેલી અને આનુષંગિક બાબતોની જોગવાઈ કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યો હતો.

ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૪ના કારણે કોઈપણ વિકાસ ક્ષેત્ર માટે વિકાસ સત્તામંડળ તરીકે ઓળખાતી સત્તામંડળની રચના કરવામાં આવી હતી. કલમ ૫ ઉપરોક્ત સત્તામંડળના કર્મચારીઓ સાથે સંબંધિત છે. ૧૯૭૩ના અધિનિયમની

કલમ પની પેટા-કલમ (૨) એવી વિચારણા કરે છે કે રાજ્ય સરકારના સામાન્ય અથવા વિશેષ આદેશો દ્વારા નક્કી કરવામાં આવતા નિયંત્રણ અને પ્રતિબંધોને આધિન સત્તાધિકારી તેની કામગીરીની કાર્યક્ષમ કામગીરી માટે જરૂરી હોય તેટલા અન્ય અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓની નિમણૂક કરી શકે છે. આ કાયદાનું કારણ અન્ય બાબતોની સાથે આ મુજબ જણાવવામાં આવ્યું છે:

"ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યના વિકાસશીલ વિસ્તારોમાં નગર આયોજન અને શહેરી વિકાસની સમસ્યાઓનો ઉકેલ લાવવાની જરૂર છે. હાલની સ્થાનિક સંસ્થાઓ અને અન્ય સત્તામંડળો તેમના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો છતાં આ સમસ્યાઓનો ઈચ્છિત હદ સુધી સામનો કરી શક્યા નથી. આ પરિસ્થિતિમાં સુધારો લાવવા માટે, રાજ્ય સરકારે સલાહ આપી હતી કે આવા વિકાસશીલ વિસ્તારોમાં દિલ્લી વિકાસ સત્તામંડળની પેટર્નવાળી વિકાસ સત્તામંડળોની સ્થાપના કરવામાં આવે. રાજ્ય સરકારનું માનવું હતું કે રાજ્યમાં શહેરી વિકાસ અને આયોજનની કામગીરીમાં પહેલેથી જ વિલંબ થયો હોવાથી આવા સત્તામંડળોની વહેલી સ્થાપના માટે જોગવાઈ કરવી જરૂરી હોવાનું અનુભવાયું હતું.

આમ, ઉપરોક્ત કાયદાની જોગવાઈઓને કારણે, કાયદાની કલમ ૫૯ની પેટા-કલમ (૧) ની શરતો અનુસાર નગર આયોજન અને શહેરી વિકાસને લગતા ક્ષેત્રને સંચાલિત કરતા અન્ય કાયદાઓ સ્થગિત રહ્યા હતા. કલમ ૫૯ ની પેટા-કલમ (૩) નીચે મુજબ વાંચે છે:

"ઉત્તર પ્રદેશ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન એક્ટ, ૧૯૫૯માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવેલાં આખું શહેર સમાવિષ્ટ હોય તેવા વિકાસ ક્ષેત્રના સંબંધમાં ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટીની રચના થયા પછી અને ત્યારથી, તે શહેરની મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનની સ્થાપના પર આધારિત તમામ હોદ્દાઓ, વિકાસ ઓથોરિટીની રચનાની તારીખની તરત પહેલાં, ઉપરોક્ત અધિનિયમના પ્રકરણ XIV હેઠળ અથવા ઉત્તર પ્રદેશ (બિલ્ડિંગ ઓપરેશન્સનું નિયમન) એક્ટ, ૧૯૫૮ હેઠળ તેની પ્રવૃત્તિઓના સંબંધમાં, જે ઉત્તર પ્રદેશ પાલિકા (કેન્દ્રીકૃત) સેવા નિયમો, ૧૯૫૬ (ત્યારબાદ આ વિભાગમાં કેન્દ્રીકૃત સેવાઓ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) દ્વારા સંચાલિત હોદ્દો નથી. આવી તારીખે અને ત્યારથી, સત્તામંડળ નક્કી કરે તેવી હોદ્દાઓ સાથે વિકાસ સત્તામંડળને સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવે છે અને તે શહેરના મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન હેઠળ સેવા આપતા અધિકારીઓ અને અન્ય કર્મચારીઓ કે જેઓ કોઈ

કેન્દ્રીયકૃત સેવાઓના સભ્યો નથી, જેમ કે સ્થાનાંતરિત હોદ્દાઓની સંખ્યાને ઓળંગતા નથી, તેમની પસંદગી રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉપરોક્ત હોદ્દાઓ પર નિમણૂક કરવા માટે જારી કરવામાં આવે તેવા નિર્દેશો અનુસાર કરવામાં આવશે અને આવી પસંદગી પર તેઓ વિકાસ સત્તામંડળના અધિકારીઓ અને અન્ય કર્મચારીઓને સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવશે અને બનશે અને તે જ કાર્યકાળ સુધીમાં, તે જ મહેનતાણું અને તે જ શરતો અને શરતો પર હોદ્દો સંભાળશે જે તેઓ ધરાવતા હોત. સત્તામંડળની રચના કરવામાં આવી ન હતી અને જ્યાં સુધી સત્તામંડળ દ્વારા આવા કાર્યકાળ, મહેનતાણું અને નિયમો અને શરતોમાં યોગ્ય ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે આમ કરવાનું ચાલુ રાખશે.

પરંતુ સત્તામંડળની રચના પહેલાં આવા કોઈ અધિકારી અથવા અન્ય કર્મચારી દ્વારા મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન હેઠળ આપવામાં આવેલી કોઈપણ સેવા સત્તામંડળ હેઠળ આપવામાં આવેલી સેવા માનવામાં આવશે.

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે સત્તામંડળ આ અધિનિયમ હેઠળ તેને યોગ્ય લાગે તેવા કાર્યો કરવા માટે આવા કોઈપણ

અધિકારી અથવા અન્ય કર્મચારીને નિયુક્ત કરી શકે છે અને આવા

દરેક અધિકારી અથવા અન્ય કર્મચારી તે મુજબ તે કાર્યો કરશે.

ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૪ ની દ્રષ્ટિએ, લખનૌ વિકાસ સત્તામંડળની રચના ૧૩/૦૯/૧૯૭૪ પર કરવામાં આવી હતી, જેના પર અન્ય સ્થાનિક સંસ્થાઓ જેમ કે નગર મહાપલિકા અથવા મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન વગેરેની વિકાસ પાંખ પર જન્મેલી તમામ જગ્યાઓ તેમાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવી હતી.

સહાયક ઈજનેર (સી) ની જગ્યાઓ ભરવા માટે આમંત્રિત કરવામાં આવેલી અરજીઓને અનુસરીને અથવા તેને આગળ વધારવા માટે, અપીલકર્તાઓએ તેના માટે અરજી કરી હતી અને ત્યારબાદ તેમની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. અપીલકર્તા નંબર ૧ એ ૦૯/૧૧/૧૯૭૮ પર સહાયક ઈજનેર (C) ના પદ પર જોડાયા હતા, જ્યારે અપીલકર્તા નંબર ૨ એ ૧૨/૦૭/૧૯૭૯ પર તેમના પદ પર જોડાયા હતા. જોકે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની નિમણૂક ૧૨/૧૦/૧૯૭૬ પર અથવા તેની આસપાસ કરવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ રાજ્ય સરકારે ૨૨/૧૦/૧૯૮૪ માંથી કલમ ૫-A દાખલ કરીને વિકાસ સત્તામંડળોની કેન્દ્રીકૃત સેવાની રચના કરી. કલમ ૫-A ની પેટા-કલમ (૨) ની દ્રષ્ટિએ, આવી રચના પહેલાં તરત જ આવી સેવામાં સમાવિષ્ટ હોદ્દાઓ

પર સેવા આપતી વ્યક્તિ આખરે અથવા કામચલાઉ રીતે વિકાસ સત્તામંડળ કેન્દ્રીકૃત સેવામાં સમાવી લેવામાં આવશે જો તેની હોદ્દા પર પુષ્ટિ કરવામાં આવી હોય અથવા જો તે કામચલાઉ અથવા કાર્યકારી નિમણૂક ધરાવતો હોય, તો કેસ હોઈ શકે છે. અપીલકર્તાઓને સહાયક ઈજનેરના હોદ્દા પર સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા.

તે વિવાદમાં નથી કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને ૩ મે, ૧૯૮૬ ના રોજ ઓફિસ મેમોરેન્ડમ દ્વારા સંપૂર્ણ સંદર્ભના આધારે સહાયક ઈજનેરના પદ પર કામચલાઉ બઢતી આપવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓને ૩જી મે, ૧૯૮૬ અને ૩૧મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૭ના ઓફિસ મેમોરેન્ડમના સંદર્ભમાં સંપૂર્ણ રીતે કામચલાઉ ધોરણે સહાયક કાર્યકારી ઈજનેરના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હોવાનું કહેવાય છે. અપીલકર્તાઓ અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને આખરે ૧૪ મે, ૧૯૮૭ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલા ઓફિસ મેમોરેન્ડમ દ્વારા સહાયક ઈજનેરના પદ પર કેન્દ્રીકૃત સેવામાં સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા.

રાજ્ય સરકારે ૧૨મી એપ્રિલ, ૧૯૮૬ના રોજ ઓફિસ મેમોરેન્ડમના સંદર્ભમાં વરિષ્ઠતાની યાદી બહાર પાડી હતી. ઉપરોક્ત વરિષ્ઠતાની યાદી પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશનનો વિષય હતો. આ દરમિયાન, અપીલકર્તા નંબર ૧ ને મુખ્ય ઈજનેરના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી, જેના પરિણામે

પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટની લખનાં બેન્ચ સમક્ષ બીજી રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી. જો કે, ઉપરોક્ત રિટ પિટિશનની પેન્ડન્સી દરમિયાન, ૨૯/૧૧/૨૦૦૧ પર અપીલકર્તા નંબર ૧ ની બઢતીનો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ રાજ્ય જાહેર સેવા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કેટલીક અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં ઉપરોક્ત વરિષ્ઠતાની યાદી અને કાર્યકારી ઇજનેર અને મુખ્ય ઇજનેરના હોદ્દા પર બઢતી પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. ટ્રિબ્યુનલે ઉપરોક્ત અરજીઓને મંજૂરી આપી હતી, જેમાં ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય સામે કેટલીક રિટ અરજીઓ પસંદ કરવામાં આવી હતી. તેની સમક્ષ પડતર રિટ અરજીઓ સાથે રિટ અરજીઓ હાઈકોર્ટ દ્વારા સુનાવણી માટે લેવામાં આવી હતી અને ૨૩/૦૫/૨૦૦૨ ના વિવાદિત ચુકાદાને કારણે તેને નીચે મુજબ રાખવામાં આવી હતી:

"રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી અને પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોની તપાસ કર્યા પછી અને અહીં ઉપર ઉલ્લેખિત સુપ્રીમ કોર્ટના વિવિધ નિર્ણયોના પ્રકાશમાં, અમે ટ્રિબ્યુનલના વિવાદિત ચુકાદામાં કોઈ ખામી શોધી શકતા નથી અને ટ્રિબ્યુનલે રાજ્ય સરકારને દાવેદારોની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા અને તેમના જુનિયરને બઢતી આપવામાં આવી છે તે તારીખથી અમલમાં મૂકવાનો નિર્દેશ આપવામાં ભૂલ કરી નથી.

તેથી, ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદાઓની પુષ્ટિ કરતી વખતે, અમે નિર્દેશ આપીએ છીએ કે મોહન કરણના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયના પ્રકાશમાં, જુનિયર ઇજનેરો, સહાયક ઇજનેરો અને મુખ્ય ઇજનેરોની કેડરમાં વરિષ્ઠતાની ગણતરી પ્રારંભિક નિમણૂકની તારીખથી કરવામાં આવશે અને કેન્દ્રીયકૃત સેવાના સભ્યો કે જેમણે સમાન/સમકક્ષ હોદ્દાઓ પર અન્ય વિભાગોમાં સેવા આપી હતી, તેમનો નિર્ણય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયો અને અહીં ઉપર કરવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં કરવામાં આવશે.રાજ્ય સરકાર ત્રણ મહિનાની અંદર દાવેદાર-પ્રતિવાદીઓની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવા અને બઢતીના સંદર્ભમાં ટ્રિબ્યુનલના નિર્દેશોનું પાલન કરવાનો પ્રયાસ કરશે.

તે વિવાદમાં નથી કે વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણને લગતા બે અલગ-અલગ નિયમો આ ક્ષેત્રમાં કાર્યરત હતા; એક 'ઉત્તર પ્રદેશ સરકારી કર્મચારી વરિષ્ઠતા નિયમો, ૧૯૯૧' તરીકે ઓળખાતો સામાન્ય નિયમ છે; બીજો 'યુ. પી. ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટીઝ સેન્ટ્રલાઈઝ્ડ સર્વિસ રૂલ્સ, ૧૯૮૫' તરીકે ઓળખાતો વિશેષ નિયમ છે, જે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય દ્વારા ઉત્તર પ્રદેશ શહેરી આયોજન અને વિકાસ

અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની કલમ ૫-એ સાથે વાંચીને તેની કલમ ૫૫ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવ્યો હતો.

સંબંધિત સ્થિતિ જોગવાઈઓ:

યુ. પી. ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટીઝ સેન્ટ્રલાઈઝ્ડ સર્વિસ રૂલ્સ, ૧૯૮૫ ના સંબંધિત નિયમો જે આ કેસના હેતુ માટે સામગ્રી છે તે નીચે મુજબ વાંચે છે:

"ભાગ-૨

કેડર અને શક્તિ

૩. (૧) સેવાની કેડરમાં પદોની નીચેની શ્રેણીઓ હશે અને તેમાં તેમની સામે ઉદ્દેખિત હોદ્દાનો સમાવેશ થશે -

સેવા	સેવામાં સમાવિષ્ટ પોસ્ટ્સ	પગારનું પ્રમાણ
		૩.
૧	૨	૩

I થી III	અવગણવામાં આવ્યું	
IV. નગર આયોજન અને સ્થાપત્ય	૧. મુખ્ય નગર નિયોજક ૨.નગર નિયોજક ૩.સહાયક નગર યોજના ૪.વાસ્તુવિદ્/ આંકડાકીય સહાયક ૫ થી ૧૦ બાકાત	૧૭૮૦ – ૨૩૦૦ ૧૨૫૦ – ૨૦૫૦ ૮૫૦ – ૧૭૨૦ ૫૭૦ – ૧૧૦૦
V થી VIII	અવગણવામાં આવ્યું	

નોંધ લો.- ઉપર નિર્દિષ્ટ કરાયેલી ઓછી નોંધાયેલી જગ્યાઓમાં તેમની સામે ઉદ્દેખિત જગ્યા અથવા જગ્યાઓ તેમજ સમાન અથવા સમકક્ષ કેડરમાં સમાન પગાર ધોરણ ધરાવતી જગ્યાઓનો સમાવેશ થવો જોઈએ.

પોસ્ટ	પોસ્ટ (ઓ) શામેલ છે
(૧) માટે (૮)	અવગણવામાં આવ્યું
(૯) મુખ્ય નગર નિયોજકો	વાસ્તુવિદ નિયોજક
(૧૦) સહાયક નગર	વાસ્તુવિદ (રૂ. ૮૫૦-૧૭૨૦)/સહાયક

નિયોજકો	વાસ્તુવિદ્/લેન્ડસ્કેપ વાસ્તુવિદ્/વાસ્તુવિદ્ નિયોજક/સંશોધન અધિકારી.
(૧૧) માટે (૨૨)	અવગણવામાં આવ્યું

નોંધ લો.- (૨) આ નિયમોના અમલીકરણની તારીખે કોઈ પણ વિકાસ સત્તામંડળમાં ઉપર ઉલ્લેખિત પરંતુ અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવી જગ્યાઓ અથવા હોદ્દાઓ, આ નિયમની જોગવાઈઓના આધારે બનાવવામાં આવી છે અથવા અસ્તિત્વમાં આવી છે તેનો અર્થ એ નથી.

૭. (૧) નિયમ ૨૮માં કંઈપણ હોવા છતાં, આવા અધિકારીઓ અને અન્ય કર્મચારીઓની વરિષ્ઠતા કે જેઓ આખરે કાયદાની કલમ ૫-A ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ સેવામાં સમાવી લેવામાં આવે છે, તે સમાન હોદ્દાઓ પર વિકાસ સત્તામંડળ, નગર પાલિકા, નગર પાલિકા અથવા ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટમાં પ્રદાન કરવામાં આવેલી સેવાઓ સહિત સતત સેવાની લંબાઈના માપદંડ પર નક્કી કરવામાં આવશે.

૨૧. બઢતી ઢ્ઘરા ભરતી માટેની પ્રક્રિયા:બઢતી ઢ્ઘરા ભરતી અયોગ્ય અસ્વીકારને આધિન વરિષ્ઠતાના આધારે કરવામાં આવશે (સમયાંતરે સુધારેલા જાહેર સેવા આયોગ (પ્રક્રિયા) નિયમો, ૧૯૭૦ સાથે પરામર્શમાં પસંદગી ઢ્ઘરા ઉત્તર પ્રદેશ બઢતી અનુસાર.

૨ૢ. (૧) અહીં પછી જે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય, હોદ્દાની કોઈપણ શ્રેણીમાં વ્યક્તિઓની વરિષ્ઠતા નિમણૂકના આદેશની તારીખથી નક્કી કરવામાં આવશે અને જો બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓની ઁક સાથે નિમણૂક કરવામાં આવે છે, તો નિમણૂકના આદેશમાં તેમના નામ જે ક્રમમાં ગોઠવવામાં આવ્યા છે તેના ઢ્ઘરા નક્કી કરવામાં આવશે:

પરંતુ જો કોઈ ઁક પસંદગીના સંબંધમાં નિમણૂકનો ઁકથી વધુ આદેશ જારી કરવામાં આવે તો વરિષ્ઠતા નિયમ રપના પેટા- નિયમ (૩) હેઠળ નિમણૂકના સંયુક્ત ક્રમમાં ઉલ્લેખિત રહેશે.

* * *

(૩) બઢતી ઢ્ઢારા નિયુક્ત વ્યક્તિઓની વચ્ચેની વરિષ્ઠતા તે કેડરમાં જેટલી જ હશે જેમાંથી તેમને બઢતી આપવામાં આવી હતી.

ઉત્તર પ્રદેશ સરકારી સેવકો વરિષ્ઠતા નિયમો, ૧૯૯૧ ની સંબંધિત જોગવાઈઓ નીચે મુજબ છે:

"૨.આ નિયમો એવા તમામ સરકારી કર્મચારીઓને લાગુ પડશે જેમની ભરતી અને સેવાની શરતો, નિયમો બંધારણની કલમ ૩૦૯ની જોગવાઈ હેઠળ રાજ્યપાલ ઢ્ઢારા બનાવવામાં આવ્યા હોય અથવા બનાવવામાં આવ્યા હોય.

૩. આ નિયમો અગાઉ બનાવેલા કોઈપણ અન્ય સેવા નિયમોમાં વિપરીત કંઈપણ હોવા છતાં અસર કરશે.

૪. આ નિયમોમાં, જ્યાં સુધી વિષય અથવા સંદર્ભમાં કંઈક પ્રતિકૂળ ન હોય ત્યાં સુધી, અભિવ્યક્તિ –

(ચ) 'સેવા' એટલે એવી સેવા જેમાં સેવાના સભ્યની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની હોય;

(છ) 'સેવા નિયમો' એટલે બંધારણની કલમ ૩૦૮ની જોગવાઈ હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો અને જ્યાં આવા કોઈ નિયમો નથી, ત્યાં સંબંધિત સેવામાં નિયુક્ત વ્યક્તિઓની ભરતી અને સેવાની શરતોનું નિયમન કરતી સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વહીવટી સૂચનાઓ;

૬. જ્યાં સેવાના નિયમો અનુસાર, નિમણૂકો માત્ર એક જ પોષણ કેડરમાંથી બઢતી દ્વારા કરવામાં આવે છે, ત્યાં આ રીતે નિમણૂક કરાયેલ વ્યક્તિઓની વરિષ્ઠતા એ જ રહેશે જે તે પોષણ કેડરમાં હતી.

પ્રાથમિક પ્રશ્ન:

વિવાદિત ચુકાદામાં જણાવ્યા મુજબ હાઈકોર્ટ સમક્ષ પક્ષકારો વચ્ચેનો વિવાદ નીચે મુજબ છે:

"આ અરજીઓમાં બાબતનો મુખ્ય મુદ્દો વરિષ્ઠતા અને પરિણામી બઢતી નક્કી કરવાનો છે.અગાઉ ઉદ્દેખ કર્યો છે તેમ ઉત્તર પ્રદેશમાં વિવિધ વિકાસ સત્તામંડળો બનાવવાના હેતુથી ઉત્તર પ્રદેશ આયોજન અને વિકાસ વટહુકમ, ૧૯૭૩ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.આ વટહુકમ પાછળથી કાયદો (૧૯૭૩નો યુ. પી. કાયદો નંબર ૧૧) બન્યો, જે ૦૭/૧૧/૧૯૭૩ પર અસ્તિત્વમાં આવ્યો હતો.ઉપરોક્ત વટહુકમ અને કાયદાના અનુસરણમાં, ૧૯૭૩ના ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૪ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને જાહેર કરાયેલા જાહેરનામા દ્વારા વિવિધ વિકાસ સત્તામંડળોની રચના કરવામાં આવી હતી.વિકાસ સત્તામંડળોમાં, શરૂઆતમાં અન્ય કર્મચારીઓ ઉપરાંત, સંબંધિત વિકાસ સત્તામંડળના સંબંધિત સત્તામંડળો દ્વારા જુનિયર ઈજનેરો અને સહાયક ઈજનેરોની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, કેટલાક જુનિયર ઈજનેરોને ૫૦ ટકા પ્રમોશન ક્વોટામાં સહાયક ઈજનેરના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી અને કેટલાક સહાયક ઈજનેરોને કાર્યકારી ઈજનેરના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી.

રજૂઆતો:

અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી રાકેશ દ્વિવેદીએ આ અપીલમાં એક ટૂંકો પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો હતો.વિદ્વાન વકીલની રજૂઆત એ છે કે ઉચ્ચ અદાલતે ભારતના બંધારણની કલમ ૩૦૮ની જોગવાઈઓને અસરકારક રીતે ધ્યાનમાં લીધા વિના મોહન કરણ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને અથવા તેના આધારે ૧૯૮૧ના નિયમો લાગુ કરવામાં ભૂલ કરી હતી.તેમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં સુધી રાજ્ય અથવા સંબંધિત વૈધાનિક સત્તામંડળો વૈધાનિક કાયદા દ્વારા અથવા તે હેઠળ સેવાની શરતો નિર્ધારિત કરતી કોઈ જોગવાઈઓ ન કરે ત્યાં સુધી રાજ્યપાલ તેમાં જોડાયેલી જોગવાઈની દ્રષ્ટિએ નિયમ બનાવી શકે છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, એકવાર કાયદો અસ્તિત્વમાં આવે અને તે ક્ષેત્રને સંચાલિત કરવા માટે નિયમો ઘડવામાં આવે, ત્યારે ભારતના બંધારણની કલમ ૩૦૮ સાથે જોડાયેલી જોગવાઈના સંદર્ભમાં રાજ્યપાલ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા સામાન્ય નિયમોએ કાયદા હેઠળ ઘડવામાં આવેલા વિશેષ નિયમોને માર્ગ આપવો આવશ્યક છે.આમ, જ્યારે વિશેષ નિયમો હોય, ત્યારે સામાન્ય નિયમો લાગુ કરી શકાતા નથી.આ માટે ચંદ્ર પ્રકાશ તિવારી અને અન્યો વિરુદ્ધ શકુંતલા શુક્લા અને અન્યો, [૨૦૦૨] ૬ એસ. સી. સી. ૧૨૭ પર મજબૂત નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.

વિદ્વાન વકીલ આગળ રજૂ કરશે કે મોહન કરણ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતનો નિર્ણય સારો કાયદો નિર્ધારિત કરતો નથી.

શ્રી દ્વિવેદી વિનંતી કરશે કે અપીલકર્તાઓને કેન્દ્રીકૃત સેવાઓમાં સમાવી લેવામાં આવ્યા હોવાથી, તેમની પરિષ્ઠતા ૧૯૮૫ના નિયમોના નિયમ ૭ની દ્રષ્ટિએ નક્કી કરવામાં આવશે. આ સંબંધમાં તેઓ નિયમ ૭માં આવતા 'સમાન હોદ્દાઓ પર' શબ્દો પર ભાર મૂકશે.

બીજી બાજુ, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી હરીશ સાલ્વે રજૂઆત કરશે કે તાત્કાલિક કેસમાં વિશેષ નિયમ લાગુ થશે એમ ધારીને; તે ખૂબ સુસંગતતા ધરાવતો નથી કારણ કે પરિષ્ઠતા ૧૯૮૫ના નિયમ ૭ના પેટા-નિયમ (૧) ની દ્રષ્ટિએ નક્કી કરવી પડશે, જેમાં સમાન હોદ્દાઓ પર વિકાસ સત્તામંડળ, નગર પાલિકા, નગર પાલિકા અથવા ઈમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટમાં પ્રદાન કરવામાં આવેલી સેવા સહિત સેવાની સતત લંબાઈના માપદંડ પર અને સેવાની સતત લંબાઈ નક્કી કરવાની રીત ઉપરોક્ત પેટા-નિયમમાં પૂરી પાડવામાં આવી નથી, તેથી સામાન્ય નિયમનો આશરો લેવો આવશ્યક છે. કહેવાતા હેતુ. આ સંબંધમાં અમારું ધ્યાન ૧૯૮૫ના નિયમોના નિયમ ૩માં સમાવિષ્ટ સેવા કેડર તરફ દોરવામાં આવ્યું છે.

શોધો

એવું લાગે છે કે ૨૨/૧૦/૧૯૮૪ પર કેન્દ્રીકૃત સેવામાં વિવિધ સત્તામંડળના કર્મચારીઓના શોષણને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉચ્ચ અદાલતના જણાવ્યા અનુસાર, સેવાના સભ્યોમાં અમુક પ્રકારની અંધાધૂંધી સર્જાઈ હતી.મોહન કરણ કેસ (ઉપરોક્ત) માં આ અદાલતના ડિવિઝન બેન્ચના નિર્ણય પર અથવા તેના આધારે ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે નિયમો ૧૯૯૧ની જોગવાઈઓ આંતર-વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણના હેતુ માટે લાગુ થશે.તેમાં તે યોજાયો હતો:

૧૪. અમે આ નિયમોનો નિયમ ૬ પહેલેથી જ બહાર કાઢ્યો છે, જે વરિષ્ઠતા સાથે સંબંધિત છે જ્યાં નિમણૂકો માત્ર એક જ પોષણ કેન્દ્રમાંથી બઢતી દ્વારા થાય છે.પરંતુ ઉપર ઉલ્લેખિત નિયમ ૩ માટે, અમે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલની દલીલો સ્વીકારી હોત અને ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને ખલેલ પહોંચાડી હોત.અમારા મતે, નિયમ ૩, રાજ્યમાં અન્ય સેવાઓમાં અગાઉ બનાવેલા અન્ય તમામ નિયમોને ઓવરરાઈડ કરે છે, જ્યારે કેન્દ્રીયકૃત સેવા નિયમોના નિયમ ૭ માત્ર તે નિયમોના નિયમ ૨૮ સામે ઓવરરાઈડ અસર ધરાવે છે.વધુમાં, ૧૯૯૧ના નિયમોનું શીર્ષક સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ચુપીમાં સરકારી કર્મચારીઓમાં વરિષ્ઠતા આ નિયમોના પ્રકાશમાં નક્કી થવી જોઈએ.તેથી, અમે એવું

માનીએ છીએ કે યુપી સરકારી કર્મચારીઓની વરિષ્ઠતા નિયમો,
૧૯૯૧ ના નિયમ ૬ ને અવગણી શકાય નહીં કારણ કે તે કેન્દ્રિય
સેવાઓના નિયમોના નિયમ ૭ પર ઓવરરાઈડિંગ અસર ધરાવે છે.

૧૯૯૧ના નિયમો ઉત્તર પ્રદેશના રાજ્યપાલ દ્વારા ભારતના બંધારણની કલમ
૩૦૯ સાથે જોડાયેલી જોગવાઈ હેઠળ આપવામાં આવેલી તેમની સત્તાનો
ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવ્યા હતા.બંધારણની કલમ ૩૦૯ સાથે જોડાયેલ
જોગવાઈ આ રીતે વાંચે છે:

"પરંતુ રાષ્ટ્રપતિ અથવા સંઘની બાબતોના સંબંધમાં સેવાઓ અને
હોદ્દાઓના કિસ્સામાં તેઓ જે નિર્દેશ આપે તે વ્યક્તિ માટે અને
રાજ્યના રાજ્યપાલ અથવા રાજ્યની બાબતોના સંબંધમાં સેવાઓ
અને હોદ્દાઓના કિસ્સામાં તેઓ જે નિર્દેશ આપે તે વ્યક્તિ માટે,
આ અનુચ્છેદ હેઠળ યોગ્ય વિધાનમંડળના અધિનિયમ દ્વારા
અથવા તે હેઠળ તે વતી જોગવાઈ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી
આવી સેવાઓ અને હોદ્દાઓ પર ભરતી અને નિમણૂક કરાયેલ
વ્યક્તિઓની સેવાની શરતોને નિયંત્રિત કરતા નિયમો બનાવવા
માટે સક્ષમ રહેશે અને આ રીતે બનાવેલા કોઈપણ નિયમો આવા
કોઈપણ અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધિન અસરકારક રહેશે.

ઉપરોક્ત જોગવાઈના સાદા વાંચન પર, તેમાં કોઈ શંકા ન હોઈ શકે કે તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો ત્યાં સુધી લાગુ થશે જ્યાં સુધી કોઈ કાનૂન અથવા વૈધાનિક નિયમો અથવા સેવાની શરતોને સંચાલિત કરતા અન્ય કોઈ ગૌણ કાયદા ઘડવામાં ન આવે અથવા બનાવવામાં ન આવે અથવા અન્યથા તે ક્ષેત્રમાં કાર્યરત ન હોય. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, બંધારણની કલમ ૩૦૯ ની જોગવાઈ હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો અસ્થાયી સમયગાળા માટે છે અને તે એકવાર ઘડવામાં આવેલા વિશેષ નિયમોને માર્ગ આપશે. જો કે, જો કોઈ કાયદો અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો આ ક્ષેત્રમાં પહેલેથી જ કાર્યરત હતા/હતા, તો કલમ ૩૦૯ ની જોગવાઈ હેઠળ બનાવેલા સામાન્ય નિયમો તે હેઠળ બનાવવામાં આવેલી સેવાઓ પર લાગુ થશે નહીં.

ઉપરોક્ત હદ સુધી શ્રી ક્લિવેટીની રજૂઆત સાચી જણાય છે.

જો એક જ ક્ષેત્રમાં બે વિરોધાભાસી નિયમો કાર્યરત હોય, તો સામાન્ય વિશેષતા બિન-અપમાનજનકનો સિદ્ધાંત લાગુ થશે. તે ચંદ્ર પ્રકાશ તિવારી (સુપ્રા) માં આ રીતે યોજાયો હતો.

પરંતુ આ અપીલમાં વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન ઊભો થાય છે તે માત્ર સામાન્ય નિયમો અને વિશેષ નિયમોની લાગુતા પર આધારિત નથી.

એ વાત સાચી છે કે અપીલકર્તાઓને સહાયક કાર્યકારી ઈજનેરના હોદ્દા પર બઢતી આપવાની માંગ કરવામાં આવી હતી.જોકે, આ જગ્યાઓ ઉપલબ્ધ નહોતી.તેથી, આખરે તેમને સહાયક ઈજનેરના હોદ્દા પર સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા.યુ. પી. રાજ્યએ તેના જવાબી સોગંદનામામાં જણાવ્યું હતું કે:

"એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર નંબર ૧ ને લખનૌ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી દ્વારા આસિસ્ટન્ટ એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરના પદ પર આગામી આદેશ સુધી કામચલાઉ ધોરણે બઢતી આપવામાં આવી હતી.તે ઉલ્લેખ કરવો સુસંગત છે કે ૨૨/૧૦/૧૯૮૪ પર, અરજદારો સહાયક કાર્યકારી ઈજનેરના પદ પર કામ કરી રહ્યા હતા.યુ. પી. ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટીઝ સેન્ટ્રલાઈઝ્ડ સર્વિસની રચના પછી, ઉપરોક્ત સેવામાં સહાયક કાર્યકારી ઈજનેરનું કોઈ પદ ન હોવાથી, અરજદારોને સેવામાં સહાયક ઈજનેરના પદ પર સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા.

તેથી, ૧૯૮૫ના નિયમોના નિયમ ૭ની દ્રષ્ટિએ પણ વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણના હેતુ માટે જે સુસંગત હતું તે સંબંધિત કર્મચારીઓ દ્વારા 'સમાન હોદ્દાઓ પર' સતત સેવા હતી, જેનો અર્થ એ થશે કે જે હોદ્દાઓ ઉપલબ્ધ હતા તે કાયદેસર રીતે બનાવવામાં આવ્યા હતા અથવા કેડર પર જન્મ્યા હતા.

સહાયક કાર્યકારી ઇજનેરની અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવી જગ્યાઓ પર અનુક્રમે ૦૩/૦૫/૧૯૮૬ અને ૧૩/૦૧/૧૯૮૭ પર અપીલકર્તાઓને આપવામાં આવેલ કામચલાઉ અથવા કામચલાઉ બઢતી, તેથી, તેમને વરિષ્ઠતાનો કોઈ અધિકાર પ્રદાન કરશે નહીં.આમ, વરિષ્ઠતાના નિર્ધારણના હેતુ માટેના તમામ હેતુ અને હેતુ માટે, અપીલકર્તાઓને બિલકુલ બઢતી આપવામાં આવી ન હતી.એકવાર તેઓ પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને સમાન રીતે સ્થિત અન્ય કર્મચારીઓ સાથે સમાવિષ્ટ થઈ ગયા પછી, તેમની આંતર-વરિષ્ઠતા ક્ષેત્રમાં કાર્યરત વૈધાનિક નિયમો દ્વારા સંચાલિત થશે.અપીલકર્તા અને પ્રતિવાદી નંબર ૨ નો કેસ વિશેષ નિયમો દ્વારા સંચાલિત થઈ શકે છે, તેમ છતાં નિયમ ૭ ની દ્રષ્ટિએ, તે સમાન હોદ્દાઓ પર ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી, નગર મહાપલિકા, નગરપાલિકા અથવા ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટમાં પ્રદાન કરવામાં આવેલી સેવા સહિત સેવાની સતત લંબાઈના માપદંડ પર નક્કી કરવામાં આવે છે.અપીલકર્તાઓ, તે જણાવવા માટે પુનરાવર્તન સહન કરશે, જો કે એક સમયે સહાયક કાર્યકારી ઇજનેરની જગ્યાઓ પર સંપૂર્ણ રીતે કામચલાઉ ધોરણે બઢતી આપવામાં આવી હતી કારણ કે તેમની

મૂળ સત્તામાં પણ ઉપરોક્ત જગ્યાઓ સમાન પ્રકારની ન હતી, તે આંતર સે પરિષ્ઠતા નક્કી કરવાના હેતુ માટે સુસંગત રહેશે નહીં.જો સમાન અને સમાન હોદ્દાઓ પર સતત સેવાનો નિયમ અપનાવવો હોય, તો પ્રારંભિક નિમણૂકની તારીખ તેના માટે સુસંગત માપદંડ હશે.[જુઓ એમ. રામચંદ્રન વિરુદ્ધ ગોવિંદ વલ્લભ અને અન્યો, [૧૯૯૯] ૮ એસસીસી ૫૯૨, કે. અંજેયા અને અન્યો વિરુદ્ધ કે. ચંદ્રેહા અને અન્યો, [૧૯૯૮] ૩ એસસીસી ૨૧૮, વિનોદ કુમાર શર્મા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુપી અને અન્ન, [૨૦૦૧] ૪ એસસીસી ૬૭૫ અને એસએન ઢીંગરા અને અન્યો વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો, [૨૦૦૧] ૩ એસસીસી ૧૨૫.

કૌશલ કિશોર સિંહ વિરુદ્ધ શિક્ષણના નાયબ નિયામક અને અન્યોના તાજેતરના ચુકાદામાં, (૨૦૦૨) AIR SCW ૧૯, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો:

"કર્મચારીની પરિષ્ઠતાનો દાવો હંમેશા કોઈ ચોક્કસ ગ્રેડ અથવા કેડરમાં નક્કી કરવામાં આવે છે અને તે કાયદો નથી કે એક ગ્રેડ અથવા કેડરમાં પરિષ્ઠતા અન્ય ગ્રેડ અથવા કેડરમાં પરિષ્ઠતા પર આધારિત હશે.

આસિસ્ટન્ટ એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરનું પદ કેડર પોસ્ટ ન હોવાથી, અપીલકર્તાઓ ૧૯૮૫ના નિયમોના નિયમ ૭ના હેતુ માટે સમાન પદ પર કામ કરતા હોવાનું ન કહી શકાય.

ફરી એકવાર મોહમ્મદ ઈઝરાયેલ અને અન્યો વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય અને અન્યો, (૨૦૦૨) AIR SCW ૬૮ માં, તે યોજાયો હતો:

"ઉપરોક્ત નિયમનો પરિણામ એ છે કે, જ્યાં પ્રારંભિક નિમણૂક માત્ર કામચલાઉ હોય છે અને નિયમો અનુસાર નહીં અને વિરામ-અંતરની વ્યવસ્થા તરીકે કરવામાં આવે છે, ત્યાં પરિષ્ક્રિયાને ધ્યાનમાં લેવા માટે આવા હોદ્દામાં હોદ્દાને ધ્યાનમાં લઈ શકાતી નથી.

નિર્ણય:

ઉપરોક્ત અમારા તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારી પાસે અલગ-અલગ કારણોસર હાઈકોર્ટના આદેશને જાળવી રાખવા સિવાય બીજો કોઈ વિકલ્પ નથી.તદનુસાર, અરજીઓ રદ કરવામાં આવે છે.પક્ષકારો આ અપીલમાં પોતાનો ખર્ચ ચૂકવશે અને ભોગવશે.

ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, ઇન્ટરલોક્યુટરી અરજીઓ પર કોઈ અલગ આદેશ પસાર કરવો જરૂરી નથી.

અરજીઓ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.